

Klima- og miljødepartementet

Sted: Trondheim

Dato: 20.09.2024

Innspill til CBD COP 16

NINA takker for muligheten til å komme med innspill til Norges delegasjon for naturtoppmøtet COP16 i Colombia. Punktene vi foreslår vil, etter vår mening, styrke Naturavtalens status og gjennomslagskraft, samt øke Norges betydning som en internasjonal pådriver for naturpolitikk som skal sikre et funksjonsdyktig naturmangfold og naturgoder også for fremtidige generasjoner.

Norge er en aktiv bidragsyter i utviklingen av overvåkingsrammeverket (monitoring framework) for Naturavtalen gjennom Miljødirektoratets deltakelse i AHTEG for indikatorer. Videre deltar NINA med to eksperter (Leonard Sandin og Bálint Czúcz) i IPBES' monitoring assessment som skal bidra med kunnskap for å overvåke partslandenes gjennomføring. Både i Miljødirektoratet og i forskningsmiljøene i Norge ligger det kunnskap og kompetanse for å sammenstille flere av disse indikatorene, men ikke alle. Imidlertid har en rekke andre land store utfordringer med å sammenstille de fleste av indikatorene (se EU-prosjektet CO-OP4CBD¹). Det vi anser som særskilt viktig for at overvåkingsrammeverket skal kunne bli operativt, både i Norge og internasjonalt, er kunnskapsoppbygging, bedre overvåking samt kompetansedeling på tvers av partene i Konvensjonen.

Her bør Norge innta en posisjon som:

- (1) fremmer at det prioriteres kunnskaps- og kompetansedeling fra parter som har klart å etablere gode mekanismer og datainfrastruktur med åpne data for å kunne sammenstille enkelte indikatorer til parter som strever med det, men også for å kunne etterprøve og verifisere landenes egen rapportering**
- (2) fordrer en tydelig 'Open Science – FAIR-data' som føring i overvåkingsrammeverket, der alle parter gjør data og utregninger bak indikatorrapporteringen gjøres åpent tilgjengelig**
- (3) støtter bruken av allerede utviklede og operasjonelle, internasjonale rammeverk for overvåking og rapportering, for eksempel fra IUCN, FAO og SEEA EA.**
- (4) fremmer en tydelig prioritering av fortgang i arbeidet med indikatorutvikling, så et fullstendig overvåkingsrammeverk er ferdigstilt i god tid innen partenes neste rapportering til konvensjonen, i februar 2026.**
- (5) fremmer kunnskapsbygging rundt natur og endringer i økologisk tilstand («ecosystem condition»), som bør inkludere både klassisk kartleggingen i regi av miljømyndigheter og kartlegging av endringer biodiversitet i utbyggingssaker og annen arealpåvirkning, samt annen påvirkning som høsting, fremmede arter og gjødsling**

Videre så ser vi at mange av de binære indikatorene som er foreslått for overvåkingsrammeverket er lite treffsikre. Det ligger begrenset med informasjon i svar som rangeres fra "nei" via "under utvikling", "delvis" og "fullstendig"

¹ "Requirements and capacity needs report and recommendations in relation to the monitoring framework for the Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework" fra EU-prosjektet CO-OP4CBD, der NINA er partner

på indikatorer som er så mangefasettert. Dersom binære indikatorer skal være nyttige, må de være så konkrete at de faktisk bidrar til å måle fremskritt ift. Naturavtalens mål og synliggjør i hvilken grad partene bidrar aktivt til oppnåelse av målene.

Derfor bør Norge innta en posisjon som

(6) krever indikatorformuleringer som er konkrete og treffsikre nok til å faktisk kunne måle status på hvert enkelt lands implementering av Naturavtalen.

Norge er et land med mye natur og globalt viktige økologiske funksjoner (selv sett i lys av landets lille størrelse). Karbonlagrene i jord for eksempel er enorme i vår klimasone. Samtidig har det blitt vist tydelig at Norge, i likhet med de fleste andre land, taper natur og dermed naturgoder fortsatt i forrykende fart. Norge har ikke levert sitt utkast til handlingsplan tidsnok til at den kunne være med i analysen av partslandenes gjennomføring av Naturavtalen. Dette gjør det utfordrende å gjøre opp status på partsmøtet om progresjonen globalt. Nasjonalt har vi også en vei å gå for å kunne dokumentere utviklingen i økosystemene og i iverksetting av lovverk, politikk og kunnskapsinnhenting som vil bidra til gjennomføring av de globale målene. Norge har tydelige ambisjoner internasjonalt, og har alle forutsetninger for å følge opp de vedtatte målene på minst samme ambisjonsnivå på hjemmebane. Men det vil kreve større endringer i lovverk, forvaltning og politiske prioriteringer frem mot 2030, ikke minst på de grunnleggende målene for å oppnå en mer bærekraftig arealforvaltning, mål 1 og mål 14.

Norge bør legge opp til samsvar mellom internasjonale ambisjoner og nasjonal gjennomføring. Dette inkluderer:

(7) en reell vektlegging av naturhensyn og dokumentasjonskrav i regler og lover.

Voluntary country review (agendapunkt 10): Måten denne mekanismen testes ut på i gjennomføringskomiteen ser ut til å gi lite reell gjennomgang av hva som er forbedringsområder på landenes gjennomføring. Tanken i en tidlig fase av mekanismen var at en slik gjennomgang skulle kunne bidra til å utfylle egenvurderingen fra landene selv, som ofte har en sterk vektlegging av de positive sidene, med en tredjepartsvurdering av landenes gjennomføring, både det positive og mulige forbedringsområder. Dersom denne mekanismen skal bidra med bistand til landene for å styrke gjennomføringen og øke kredibiliteten til konvensjonen bør det inkluderes et element som fremmer synliggjøring av muligheter for forbedringer.

(8) Norge bør jobbe for at mekanismen for voluntary country review inneholder elementer som synliggjør muligheter for forbedringer i landenes gjennomføring.

NINA ønsker å være en konstruktiv kunnskapsleverandør som er til støtte for Norges arbeid med naturavtalen internasjonalt og for naturforvaltningen nasjonalt. Vi svarer gjerne på oppklarende spørsmål rundt våre innspill dersom det er ønskelig.

Med vennlig hilsen

Signe Nybø,
Forskningsjef terrestrisk naturmangfold

Lajla Tunaal White,
Forskningsjef NINA Oslo